

Motion till riksdagen 2005/06:A6

av **Annika Qarls**son m.fl. (c)
med anledning av prop. 2005/06:155

Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samhället har ett ansvar för att inte upprätthålla förtryckande system så att alla människor, både kvinnor och män, ges mer frihet och större möjligheter att forma sina egna liv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av en företagsbot för diskrimineringsbrott.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa den partssammansatta arbetsdomstolen och ge kvinnor som diskriminerats rätt att driva sina fall i allmän domstol.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en politik för en fungerande rehabilitering.
5. Riksdagen avslår förslaget om inrättandet av en jämställdhetsmyndighet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens skyldigheter att styra statsförvaltning och myndigheter så att jämställdhet genomsyrar deras verksamhet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att myndigheterna skall ha ett tydligt uppdrag att ta till sig aktuell forskning som rör jämställdheten inom deras områden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en total översyn av svensk lagstiftning som rör regleringen av privatekonomisk karaktär mellan makar och sambor.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta för kvinnor att starta och driva företag.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införandet av en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden på hushållsnära tjänster som utförs i hemmet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att stoppa mäns våld mot kvinnor.

Fel! Okänt namn på

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om åtgärder för att bekämpa våldtäkter.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tillåta fria och säkra aborter för utländska kvinnor i Sverige.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om kamp mot könsstympning.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att inrätta ett etiskt råd som granskar reklam och medier ur ett jämställdhetsperspektiv.

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	1
Innehållsförteckning	3
Inledning	4
Jämn fördelning av makt och inflytande	5
Rätten till god hälsa, oavsett kön	6
Inrätta ingen jämställdhetsmyndighet	7
Ekonomisk jämställdhet	8
Systemfel som slår mot kvinnor	8
Befria kvinnorna från den offentliga sektorn	9
Fler företagare	10
Bygg ut stödet till affärsrådgivning för kvinnor	10
Stöd forskning om kvinnors företagande	10
Starta-eget-sparande	10
Riskkapitalavdrag	10
Lika villkor för företagare och anställda i socialförsäkringssystemen	11
Sänkta skatter för småföretagare	11
Se över socialförsäkringssystemet	11
En jämn fördelning av obetalt arbete	12
Mäns våld mot kvinnor	13
Våld i nära relationer	13
Ökad utbildning och kompetens	13
Mer forskning om mäns våld mot kvinnor	13
Stärk kvinno-, mans- och brottsofferjourerna	13
Rätt till bättre skydd	13
Effektiv rehabilitering	14
Förändrat arbetssätt och kortare handläggningstider	14
Skärp besöksförbudet	14
Bekämpa våldtäkterna	15
Kriminalisera sexuellt umgänge utan samtycke	15
Medhjälpare ska också dömas för våldtäkt	16
Ändra straffskalorna	16
Översyn av rättegångsbalken	16
Bekämpa prostitution och handel med människor för sexuella ändamål	16
Rättighet till sin egen kropp	17
Bekämpa könsstympningen och dess konsekvenser	17
Skapa en quick response-funktion för könsdiskriminerande reklam	18

Fel! Okänt namn på

Inledning

Centerpartiet vill ge alla människor, både kvinnor och män, mer frihet och större möjligheter att forma sina egna liv. Jämställdhet är en förutsättning för att män och kvinnor ska kunna ha samma makt över sitt eget liv. Centerpartiet tror på individens möjligheter, men vi inser att alla inte har samma möjligheter att idag forma samhället och sitt eget liv. Kvinnor har inte samma möjligheter som män. Ofta beror det på att vi människor har en invand föreställning om hur kvinnor och män ska vara, och hur de förväntas bete sig. Men lika ofta spår det offentliga på dessa fördomar, istället för att aktivt arbeta för att bryta upp dem.

Samhällets absolut viktigaste uppgift är att genom system och beslut se till att inte konservera den rådande könsmaktsordningen, utan att bryta den. Tyvärr misslyckas Sveriges regering och dess samarbetspartier alltsomoftast med detta.

Regeringen har i sin proposition 2005/06:155 *Makt att forma samhället och sitt eget liv* vidareutvecklat de mål för jämställdhetspolitiken som den förra borgerliga regeringen lade fram i proposition 1993/94:147 *Delad makt delat ansvar*.

Det nya målet lyder: Kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, med delmålen:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män skall ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män skall ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män skall ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor skall upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, skall ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

De mål för jämställdhetspolitiken som regeringen föreslår är bra. Problemet är regeringens medel för att nå målen. Den proposition som regeringen nu lägger fram bygger i stort på den jämställdhetspolitiska utredningens förslag. Utredningen kan inte ses om något annat än kraftfull kritik mot den socialdemokratiska regeringens hantering, eller snarare brist på hantering, av jämställdhetsfrågorna under de senaste tio åren. Regeringens politik har endast fått som resultat att könsrollerna konserverats än mer. Män har betraktats som försörjare och kvinnor som dem som ska försörjas. Vi menar att denna politik för länge sedan har blivit omodern. Kanske är det bristen på visioner och tilltro till att den egna politiken verkligen kan uppnå målen som gör att så få konkreta förslag läggs fram i propositionen, där man i stort sett nöjer sig med att presentera målen och lägga fram försiktiga trevare.

Centerpartiet ger i denna motion några förslag på hur man anser att målen bäst ska uppnås.

Centerpartiet vill bekämpa ojämställdheten på två fronter, där vi dels stärker kvinnors individuella möjligheter, dels gör lagstiftningen skarpare med utkrävbara rättigheter. Ett feministiskt perspektiv betyder att alla människor, oavsett kön, ska ha samma rättigheter och makt över sitt eget liv. Därför måste maktfördelningen mellan kvinnor och män förändras. Kvinnor och män ska ha samma rättigheter och därmed möjligheter. Politiken måste tydligt klara av att analysera olika förslag utifrån ett genusperspektiv oavsett om det handlar om sjukvård, näringslivsfrågor, skatter, samhällsplanering eller andra områden. Genom detta kan åtgärderna göras mer träffsäkra och rättvisa.

Vi ser tre områden som centrala i kampen för jämställdhet.

Frihet från våld. Det sexualiserade våldet mot kvinnor är det yttersta förtrycket. Kvinnor tillåts inte vara fullvärdiga, respekterade medborgare så länge deras kroppar av många betraktas som allmän egendom. Varje sexuell handling som inte bygger på samtycke ska vara straffbar. Kampen för att få slut på våldet mot kvinnor ska ha högsta prioritet.

Lika lön. Lika lön för likvärdigt arbete är en viktig princip. Därför ska den som blivit lönediskriminerad på grund av kön kunna få rätt i en opartisk domstol. De böter som döms ut ska både svida i skinnet på den som diskriminerat och vara en faktisk kompensation till den som drabbats. Centerpartiet vill införa en form av företagsbot för diskrimineringsbrott, på samma sätt som redan finns för exempelvis miljöbrott. Storleken på boten ska stå i proportion till företagets storlek. Vi vill också avskaffa den partssammansatta arbetsdomstolen och ge kvinnor som diskriminerats rätt att driva sina fall i en riktig domstol.

Ökad makt. Kvinnors makt över ekonomiska resurser och näringslivet ska öka. Vi vill göra det möjligt för, och stimulera fler kvinnor att starta och driva företag samt att inneha viktiga ledande positioner i företagsledning och styrelser. Inte minst de offentliga verksamheterna ska vara föredömen när det gäller att öppna upp både för företagande och fler kvinnor i ledande positioner. Genom en breddad arbetsmarknad, att fler kvinnor finns i traditionellt manliga yrken (och vice versa) och ett ökat företagande stärks även möjligheten till högre löner för kvinnor.

Vad som ovan anförs om att samhället har ett ansvar för att inte upprätthålla förtryckande system så att alla människor, både kvinnor och män, ges mer frihet och större möjligheter att forma sina egna liv bör ges regeringen till känna.

Jämn fördelning av makt och inflytande

När både kvinnor och män finns med och delar makt och inflytande i alla delar av vårt samhälle får vi ett bättre samhälle. Att både kvinnor och män finns med i beslutande organ är inte minst en viktig demokratifråga. Grunden är att kvinnor och män har olika bakgrund, olika erfarenheter och därför tillför olika kompetenser, olika kompetenser som så väl behövs för att få ett bredare beslutsunderlag i olika samhällsfrågor för att nå ett bättre samhälle.

Fel! Okänt namn på

För oss är det självklart att se att det behövs både kvinnor och män inom alla samhällsområden på olika beslutsnivåer, såväl i ledningen för det offentliga som i näringslivet.

Grundläggande för att få en jämn fördelning av makt och inflytande mellan könen är att stoppa diskrimineringen. Lika lön för likvärdigt arbete är en viktig princip. Därför ska den som blivit lönediskriminerad på grund av kön kunna få rätt i en opartisk domstol. De böter som döms ut ska både svida i skinnet på den som diskriminerats och vara en faktisk kompensation till den som drabbats. Centerpartiet vill införa en form av företagsbot för diskrimineringsbrott, på samma sätt som redan finns för exempelvis miljöbrott. Storleken på boten ska stå i proportion till företagets storlek. Detta bör ge regeringen till känna.

Vi vill också avskaffa den partssammansatta arbetsdomstolen och ge kvinnor som diskriminerats rätt att driva sina fall i allmän domstol. Detta bör ges regeringen till känna.

Rätten till god hälsa, oavsett kön

God hälsa är en avgörande faktor för att kunna påverka såväl sitt eget liv som samhället. Därför är det ytterst oroväckande att kvinnor idag får sämre vård än män, att dyrare mediciner skrivs ut till män än till kvinnor. Än mer oroväckande är att kvinnor sjukskrivs och förtidspensioneras i högre utsträckning än män, särskilt när man ser att kvinnors andel av sjukskrivningar och förtidspensioneringar ökar. Men istället för att göra något åt problemet fortsätter regeringen att gömma undan de sjukskrivna i förtidspensioneringar, något som främst drabbar kvinnor. Allt för att få fram fin statistik och för att rädda statskassan, då ersättningen vid förtidspension är lägre än den vid sjukskrivning.

Arbetet med rehabilitering är idag inte bättre än vad det var 1999, ett problem som främst drabbar kvinnor, då andelen kvinnor i behov av rehabilitering är stort.

Det finns idag stora brister i den vetenskapligt baserade kunskapen om orsaker till sjukfrånvaron i allmänhet och om kvinnors sjukfrånvaro i synnerhet. Kunskaperna om diagnostisering, behandling och prevention är mer begränsade när det gäller kvinnors besvär än mäns. I exempelvis studier som undersöker rygg- och nackdiagnoser (den största diagnosgruppen bakom sjukfrånvaro och förtidspension) är majoriteten av de undersökta män med arbete inom tillverkningsindustrin. Kvinnor, tjänstemän och anställda inom offentlig sektor är underrepresenterade i studierna.

Det finns ett tydligt samband mellan könssegregering på arbetsmarknaden och hög sjukfrånvaro i flera avseenden. I yrken där det antingen finns en majoritet män eller en majoritet kvinnor är sjukfrånvaron högre än i yrken som ligger inom 60–40-intervallet i könsfördelning. Den högre sjukfrånvaron gäller för både kvinnor och män, men kvinnorna ligger på en högre nivå. Inom vård-, utbildnings- och omsorgsyren har sjukfrånvaron ökat mest. Detta är områden där huvudmannskapet nästan uteslutande ägs av politiskt

Fel! Okänt namn på

styrda organ. Regeringen överväger nu att följa utredningens förslag om att en delegation för hälsa och heltid i välfärdssektorn ska inrättas, men inga andra förslag kommer från regeringen. Vi i Centerpartiet menar att detta besked tyder på en extrem flathet från regeringens sida. Det är alldeles uppenbart att regeringen står handfallen inför problemet och av allt att döma inte vet vad den ska göra.

Centerpartiet har både enskilt och tillsammans med Allians för Sverige lagt fram flera förslag på hur vi ska komma till rätta med kvinnors sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Ett av de viktigare förslagen är att öppna offentlig sektor för konkurrens, så att de kvinnor som jobbar inom offentlig sektor åtminstone ska kunna byta arbetsgivare om de vantrivs på jobbet.

Andra förslag är:

- Inför en, utifrån lokala förutsättningar, fungerande och flexibel finansiell samordning. Finsams nuvarande utformning försvårar de flesta former av finansiell samordning, som tidigare visat sig framgångsrika.
- Rätt till rehabilitering lagfästs – samtidigt som skyldigheten att vara aktiv preciseras.
- Inför preciserade friskintyg istället för sjukintyg.
- Ge varje sjukskriven person en personlig koordinator som ansvarar för att samordna rehabiliteringsinsatserna. Denna nya funktion bör inrättas inom Försäkringskassan.
- En rehabiliteringsutredning ska alltid ha påbörjats inom fyra veckor efter att den enskilde sjukskrivits.
- Ta bort arbetsgivarnas nuvarande ansvar för rehabiliteringsutredningar och låt ansvaret övergå till Försäkringskassan.

Vad som ovan anförts om en politik för en fungerande rehabilitering bör ges regeringen till känna.

Inrätta ingen jämställdhetsmyndighet

Regeringen annonserar i propositionen för att den ska komma att tillsätta en jämställdhetsmyndighet. Regeringens skrivning om att en jämställdhetsmyndighet bör inrättas tyder på viss osäkerhet om en sådan myndighet verkligen ska komma till stånd, och det är ju inte svårt att förstå. Regeringen har ju uppenbara problem med att styra de myndigheter man hittills har inrättat. Centerpartiet ställer sig negativt till detta förslag av flera skäl, men det viktigaste skälet är att vi menar att tillsättandet av en myndighet enbart skulle leda till att jämställdhetsfrågorna marginaliseras. Ytterligare ett skäl till att avslå förslaget är att den nya myndigheten kommer att finansieras genom att ta resurser från redan befintliga fungerande verksamheter. Bland annat kommer pengar för att finansiera myndigheten att tas från Nuteks jämställdhetsarbete, och därmed riskerar bland annat Nationellt Resurscentrum för Kvinnor att få kraftigt minskade resurser. Risken är att regeringen genom att fördela om redan befintliga medel till en jämställdhetsmyndighet splittrar upp redan fun-

Fel! Okänt namn på

gerande jämställdhetsarbeten, vilket därmed riskerar innebära ett rejält bakslag för jämställdheten. Riksdagen bör avslå förslaget om inrättandet av en jämställdhetsmyndighet.

Vi anser att regeringen genom att föreslå en myndighet fransäger sig ansvaret för jämställdhetsfrågorna. Regeringen avpolitiserar frågan och gör den som ett förvaltningsärende. Det är tydligt att enda sättet s-regeringen visar handlingskraft på är genom att inrätta en ny myndighet. Möjligen hade åtgärden upplevts som handlingskraftig om den socialdemokratiska regeringen under den innevarande mandatperioden inte redan hade inrättat 27 andra nya myndigheter.

Regeringen måste klara av att styra myndigheterna, utan att inrätta ytterligare en myndighet till hjälp. Om jämställdhetsministern inte klarar av denna styrning, borde han kanske se sig om efter ett annat jobb.

Regeringen måste ge ett mycket tydligt uppdrag till såväl statsförvaltning som myndigheter att jämställdhet är ett övergripande mål för all statlig verksamhet. Detta bör ges regeringen till känna.

Det måste även vara ett tydligt uppdrag till myndigheterna att det ligger i deras uppdrag att ta till sig aktuell forskning som rör jämställdheten inom deras områden. Detta bör ges regeringen till känna.

Ekonomisk jämställdhet

Socialdemokraternas bygge av folkhemmet var ett hem med tydliga könsroller, där mannen skulle arbeta och kvinnan sköta hushållet. När kvinnorna väl tog sig ut på arbetsmarknaden var det världens mest könsuppdelade arbetsmarknad, där kvinnorna fortsatte ett vård- och omsorgsarbete. Den stora skillnaden var att detta arbete nu var subventionerat av det allmänna.

Så länge männens inkomst betraktas som avgörande för familjens försörjning, medan kvinnors inkomster endas ses som extrapengar, uppnår vi aldrig jämställdhet. Grundläggande för att någonsin få jämställdhet är att även kvinnor ska uppfattas som försörjare, någon som de många gånger är. Centerpartiet har under flera år föreslagit att inkomstskatten ska sänkas för dem med lägst inkomster, vilket skulle gynna just kvinnor eftersom de många gånger har de lägsta inkomsterna. Inte minst skulle de kvinnor med låga inkomster som idag faktiskt är ensamförsörjare gynnas av förslaget.

Systemfel som slår mot kvinnor

När en kvinna misshandlas i en nära relation så är det inte slut efter slaget och anmälan. Även när det gäller överfallsskydd i hemförsäkringar, att skadestånd vid övergrepp ingår i bodelning, svårigheterna att få ut tilldömt skadestånd till att bankerna kan vägra bodelning om de så önskar gör att mannen kan fortsätta att utöva sin makt och kontroll över kvinnan. Det finns mycket kvar i vår lagstiftning och regelverk som måste ses över med utgångspunkt i det makt-

Fel! Okänt namn på

spel som finns mellan två parter i ett destruktivt förhållande. Alla dessa exempel är typiska exempel på hur kvinnor via lagstiftningen fortsätter att underordnas män. Här har samhället ett ansvar för att rätta till sådana felgrepp som en gång har gjorts.

Makten över ekonomin är viktig. I vissa fall där mannen har kontroll över kapital och merparten av inkomsterna kan kvinnan uppleva en stark psykisk press, som blir både destruktiv och nedbrytande. Lagstiftningen måste vara utformad så att den inte förstärker den starkes rätt utan istället stöder den sedan tidigare utsatta parten. Därför kräver vi en total översyn av svensk lagstiftning som rör regleringen mellan makar och sambor. Vad som ovan anförts om att det behövs en total översyn av svensk lagstiftning som rör regleringen av privatekonomisk karaktär mellan makar och sambor bör ges regeringen till känna.

Befria kvinnorna från den offentliga sektorn

En stor del av kvinnorna i Sverige arbetar i yrken där den offentliga sektorn är den enda tillgängliga arbetsgivaren. Det gäller många av dem som jobbar i vården eller med omsorg om barn och gamla. Med några få undantag finns det, för den som vill jobba i de yrkena, inga privata arbetsgivare att välja på. Det leder till att många kvinnor är fast i en snäv arbetsmarknad. Med ökad mångfald inom exempelvis vårdsektorn kan alternativa arbetsmarknader skapas med en större valfrihet mellan olika arbetsgivare, vilket kommer att leda till bättre löner och förbättrad arbetsmiljö. Då växer också kvinnors möjlighet till större frihet på arbetet, högre lön och ökade karriärmöjligheter.

Kvinnor ska kunna tjäna pengar även om de jobbar inom vård och omsorg. Men det är långt ifrån självklart. Alldeles nyligen har regeringen drivit igenom en ny stopplag som effektivt kommer att hindra kvinnors karriärmöjligheter och löneförhöjningar inom välfärdssektorn. Vi vill, istället för stopplag, införa en startlag för att stimulera framväxten av alternativ och mångfald inom offentlig sektor.

Inom den offentliga sektorn finns det en potential för konkurrensutsättning värd omkring 300 miljarder kronor, enligt beräkningar av Svenskt Näringsliv. Vi vill öppna för entreprenörers möjligheter att vara med och utföra sådan verksamhet som idag enbart bedrivs i offentlig regi och bidra till att människor kan få bättre och snabbare vård och inte minst att kvinnor får fler arbetsgivare att välja på.

Genom att uppmuntra entreprenörskap i offentlig sektor kan de offentliga arbetsgivarna öka intresset och motivationen bland anställda att starta eget. Det kan t.ex. handla om att ta ansvar för enhetens resultat, budget eller andra områden med inflytande. Centerpartiet anser att anställda i offentlig sektor ska ha utmaningsrätt, det vill säga rätt för privata företag att utmana kommuner, landsting/regioner, statliga myndigheter och verk om drift av verksamhet. Detta är åtgärder vi har motionerat om till riksdagen i andra sammanhang, varvid vi inte yrkar på något inom detta område i denna motion.

Fel! Okänt namn på

Fler företagare

Att det finns tre gånger fler män som är företagare än kvinnor ser Centerpartiet som ytterligare ett område som visar att regeringen inte har kraft eller förmåga att ge samma förutsättningar för kvinnor och män att starta och driva företag. Vi menar att det är samhällets ansvar att se över de regler som upprätthåller könsmaktsordningen inom företagandets område.

Fler kvinnor borde ges bättre möjligheter att starta och driva företag av det självklara skälet att kvinnors företagande bidrar till välfärden och ökar Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Många kvinnor är verksamma inom den snabbväxande tjänstesektorn där det finns goda möjligheter för fler att bli företagare. Men för att fler kvinnor ska våga starta eget måste det bli billigare och enklare att anställa, något som vänsterkartellen inte visar någon som helst förståelse för.

Det är även fler kvinnor än män som tvingas lägga ner sina företag. Vi vill ha ett samhälle där företagande är naturligt, såväl för kvinnor som för män. Centerpartiet vill underlätta för fler kvinnor att starta och driva företag, och därmed bryta könsmaktsordningen, genom en rad åtgärder.

Bygg ut stödet till affärsrådgivning för kvinnor

Centerpartiet var under de borgerliga regeringsåren, 1991–1994, initiativtagare till ett program för affärsrådgivning för kvinnor och uppstart av kvinnliga resurscentrum i hela landet. Dessa åtgärder har givit goda resultat i form av bland annat jobb, nya företag och stöd till kvinnor med utvecklingsidéer och bör permanentas.

Stöd forskning om kvinnors företagande

Det är viktigt att öka kunskapen om hur kvinnors företagande ser ut, vilka organisationsformer man väljer och vilka företagsidéer man har osv. Under den förra borgerliga regeringen startades ett omfattande forskningsprogram som givit god kunskap. Denna forskning måste fortsätta och utökas. Centerpartiet satsar 100 miljoner kronor på kvinnligt företagande till skillnad från regeringens 15-miljonerssatsning.

Starta-eget-sparande

Med vänsterkartellens politik finns det knappast några drivkrafter eller ekonomiskt utrymme för att starta eget företag. Därför vill vi att man ska kunna spara upp till ett tak skattefritt för att kunna använda dessa pengar till att investera i det egna företaget eller andras företag.

Riskkapitalavdrag

Bristen på pengar och risken att bli utan inkomst är ofta ett hinder när kvinnor funderar på att ta steget och starta företag. Centerpartiet vill införa ett personligt riskkapitalavdrag, där de som tillför företaget eget riskkapital, t.ex. genom

lån eller eget sparande, får göra ett riskkapitalavdrag mot inkomst på upp till ett tak.

Lika villkor för företagare och anställda i socialförsäkringssystemen

Lagarna kring socialförsäkringarna tycks bygga på uppfattningen att företagare inte kan bli sjuka och absolut inte ska bli föräldrar. Centerpartiet vill att samma villkor ska gälla för företagare som för anställda gällande sjukpenning, föräldraförsäkring och ersättning vid arbetslöshet.

Sänkta skatter för småföretagare

Centerpartiet vill tillsammans med Allians för Sverige stödja privata företag som nyanställer från och med den 1 januari 2006. Stödet utgår genom kraftigt subventionerad arbetsgivaravgift för alla privata arbetsgivare som ökar sin personalstyrka – räknat i helårsekvivalenter – jämfört med föregående år. Stödet införs permanent men trappas av på individnivå. Vi vill reformera 3:12-reglerna och avskaffa förmögenhetsskatten.

Se över socialförsäkringssystemet

Utformningen av socialförsäkringssystem minskar ibland viljan att starta företag. Ett offentligt socialförsäkringssystem ska bidra till att människor vågar gå från anställning till eget företagande eller från att vara bidragstagare till att vara företagare. Vi vill inte skapa nya system som gynnar den som är företagare framför den som är anställd. Men dagens socialförsäkringssystem bidrar till att många människor, och framför allt kvinnor, inte ser hur de ska kunna kombinera föräldraskap med att vara egen företagare. Systemen ska aldrig vara utformade så att de hjälper till att upprätthålla könsmaktsordningen, exempelvis genom att kvinnor inte vågar starta företag i lika hög utsträckning som män. Socialförsäkringssystemet behöver därför genomgå en översyn i syfte att skapa en bättre balans mellan risktagande och trygghet.

Centerpartiet och Allians för Sverige vill tillsätta en utredning med uppgift att föreslå förändringar i det offentliga socialförsäkringssystemet som bidrar till

- fler företagare,
- fler unga och kvinnor som driver företag,
- att människor vågar gå från anställning till eget företagande,
- att människor vågar gå från bidragsberoende till eget företagande,
- att ingen grupp blir diskriminerad.

Vad som ovan anförts om att underlätta för kvinnor att starta och driva företag bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

En jämn fördelning av obetalt arbete

Många kvinnor och män arbetar heltid för att få ekonomin att gå ihop och har samtidigt ansvar för hem och familj. I dagsläget drar framför allt många kvinnor ett tungt lass och riskerar att bli utbrända på grund av dubbelarbete. Kvinnor lägger ner 29 timmar på obetalt hemarbete per vecka och män drygt 20 timmar. Hushållsarbete är den mest tidskrävande delen av det obetalda hemarbetet. Kvinnor ägnar mer än dubbelt så mycket tid som män åt oavlönat hushållsarbete, cirka 14 respektive 7 timmar i veckan. Den enda typ av obetalt hemarbete som till största delen utförs av män är underhållsarbete. Detta betyder att män har mer fritid än kvinnor. Mäns fria tid är dessutom mer sammanhängande och i längre perioder än kvinnors. Kvinnors fria tid avbryts oftare av hemarbete. Detta innebär att det som för männen är fritid för kvinnor snarare är en tidsfrist.

Ett sätt att få bort dubbelarbetet i hemmet är göra det billigare och enklare att få hjälp med sådant som städning, tvätt, trädgårdsarbete eller att någon gång hämta barnen på dagis. Det måste vara möjligt för kvinnor att få sitt livspussel att gå ihop.

Både (s) och (v) motarbetar konsekvent alla idéer om ett så kallat RUT-avdrag med argumentet att det handlar om att underlätta för rika människor att skaffa sig pighjälp. Samtidigt för samma partier en politik som underlättar för typiska ”manliga” sysslor genom så kallat ROT-avdrag. Att ge avdrag för ”manliga” tjänster, men inte för mer ”kvinnliga” tjänster tyder på ett gammalt könsrollstänkande. När barnomsorgen byggdes ut för att fler kvinnor skulle kunna ta sig ut på arbetsmarknaden var det ingen som talade om barnpigor. Vad den stora moraliska skillnaden mellan barnomsorg och hjälp med annat oavlönat hemarbete skulle bestå i har vi svårt att se.

Vänsterkartellens förhoppning är att män ska ta en större del av hushållsarbetet. Men tyvärr ser det mörkt ut. Under de senaste åren har visserligen kvinnors del av det obetalda hemarbetet minskat, men detta har skett utan att männens del har ökat, vilket innebär att det helt enkelt är vissa sysslor som inte blir gjorda.

Vid sidan av att hjälpa familjer att få vardagspusslet att gå ihop så skulle ett RUT-avdrag leda till fler tjänsteföretag och därmed många nya jobb, för både kvinnor och män. Som exempel kan nämnas att ROT-avdragen har resulterat i positiva effekter för byggnadsarbetarens arbetsmarknad. Många som idag är fast på den svarta arbetsmarknaden skulle äntligen kunna ta sig in på den vita. Det visar inte minst det RUT-avdrag som införts i Finland. Efter ett år kan man konstatera att reformen lett till både nya jobb och bra service. Dessutom har det visat sig att hälften av de jobb som skapats gått till långtidsarbetslösa kvinnor.

Vi föreslår ett RUT-avdrag som innebär en skattereduktion på 50 procent av arbetskostnaden på hushållsnära tjänster som utförs i hemmet. Detta bör ges regeringen till känna.

Mäns våld mot kvinnor

Våld i nära relationer

Det är viktigt att skyddsåtgärder i fall av misshandel i hemmet tar sikte på att begränsa förövarens rörelsefrihet, snarare än att inskränka den drabbades livsutrymme. Därför måste överträdelse av besöksförbud leda till hårda och skyndsamma åtgärder. Om risken för brott mot förbudet bedöms som stor, eller om det finns andra viktiga skäl för åtgärden, bör elektronisk övervakning, exempelvis fotboja, kunna användas. Fotbojan ska då främst användas för att skydda den som är utsatt på så vis att den dömde inte tillåts röra sig nära dennes hem, arbetsplats etcetera. Den misstänkte måste också kunna häktas vid en överträdelse för att offret skall kunna få ett bättre skydd än idag.

Ökad utbildning och kompetens

Myndigheter och myndighetspersoner som dagligen kommer i kontakt med hotade eller misshandlade kvinnor måste ha en stor kunskap om deras situation och förmåga att sätta sig in i vad de utsatta kvinnorna varit med om. Därför behöver insatserna för att utbilda och fortbilda myndighetsföreträdare öka.

Mer forskning om mäns våld mot kvinnor

I den forskning som finns är ofta fokus på den kvinna som blivit misshandlad. Men för att långsiktigt kunna förebygga och motverka våld mot kvinnor krävs en ökad kunskap inte bara om brottets effekter på offret, utan också om gärningsmannen, som ofta är en man. Därför behöver vi ökad forskning om män som misshandlar, om metoder och utveckling av hur män som misshandlar, ska behandlas. För att kunna bryta det negativa beteende män som utövar våld mot kvinnor hamnat i ska de män som dömts för kvinnofridsbrott få behandling som ingår som en naturlig del av strafftiden.

Stärk kvinno-, mans- och brottsofferjourerna

Brottsofferjourerna är av stor betydelse för de drabbade eftersom de erbjuder någon att tala med, praktisk hjälp i kontakter med myndigheter och försäkringsbolag och stöd vid rättegångar. Vi vill att både kvinno- och mansjourerna samt brottsofferjourerna ska stärkas.

Rätt till bättre skydd

Rätt till skydd, förtursbostad och ekonomiskt bistånd är tre viktiga bitar som ofta inte fungerar i praktiken. Det ekonomiska biståndet måste sättas i samband med skyddsbehovet eftersom det är viktigt att kvinnan inte är ekonomiskt beroende av den man som misshandlar eller hotar henne.

Fel! Okänt namn på

Hotade kvinnor ska ha tillgång till trygghetspaket och larm. I dag kan hotade personer få stå i kö för att få skyddsutrustning, vilket är oacceptabelt. Även annat skydd såsom hundar och livvakt bör finnas för den som har behov av det.

Effektiv rehabilitering

Jourerna står för den akuta verksamheten men det krävs också ett arbete som syftar till att förhindra mer våld i framtiden. Det krävs att man för mannen både synliggör, verklighetsgör och allvarliggör våldet som ett problem, så att mannen ser och förstår och tar ansvar för sitt eget våld, för att då också kunna bryta ett destruktivt beteende. Det krävs också åtgärder för att kunna hjälpa kvinnan vidare och inte acceptera ett destruktivt förhållande. Det finns en del experter knutna till kvinnojourerna, och det finns även arbete i mansjourer för att möta männen, men det är långt ifrån tillräckliga insatser på området. Även barn är en grupp som ofta glöms bort helt och hållet. I Norge finns ett arbete, *Alternativ til vold*, som arbetar mycket framgångsrikt med misshandlande män. De allra flesta fullföljer programmet och det är en låg återfallsfrekvens. Man ser också att med ytterligare resurser så har man i detta arbete också god kunskap som är en god grund för ett förebyggande arbete i skolor och föräldragrupper.

Förändrat arbetssätt och kortare handläggningstider

Direkt vid anmälan av misshandel i nära relationer, på stationen eller när polis kommer till brottsplatsen och i sjukvården, så ska den misshandlade bemötas på ett förtroendefullt sätt, skador konsekvent dokumenteras för att senare stödja vittnesmålen och korta ner polisens och åklagarens handläggningstider. Fler poliser och åklagare bör ha möjlighet att samverka och specialisera sig på att utreda våld i nära relationer. Flera särskilda familjevåldsenheter inom polisen bör inrättas.

Skärp besöksförbudet

Det är viktigt att skyddsåtgärder i fall av misshandel i hemmet tar sikte på att begränsa förövarens rörelsefrihet, snarare än att inskränka den drabbades livsutrymme. Därför måste överträdelse av besöksförbud leda till hårda och skyndsamma åtgärder. Om risken för brott mot förbudet bedöms som stor, eller om det finns andra viktiga skäl för åtgärden, bör elektronisk övervakning, exempelvis fotboja, kunna användas. Den misstänkte måste också kunna häktas vid en överträdelse för att offret skall kunna få ett bättre skydd än idag.

Människor som drabbas av förföljelse och trakasserier, så kallad stalking, är en grupp som alltför ofta inte får tillräckligt stöd. Förföljelserna kan pågå kortare tid, men ibland i flera år. Många som varit utsatta för stalking vittnar om raserade privatliv och total rättslöshet eftersom beteendet ligger inom en juridisk gråzon. Polisen måste få samarbeta med psykiatrin i syfte att förebygga stalking och för att skydda offer för förföljelse. En ny straffbestämelse som kriminaliserar stalking bör införas.

Vad som ovan anförts om att stoppa mäns våld mot kvinnor bör ges regering-
en till känna.

Bekämpa våldtäkterna

Våldtäkt är ingen sexuell handling. Våldtäkt är en maktyttring mot en annan människa och i de allra flesta fall handlar det om en eller flera män som utövar makt över en kvinna. För att förebygga att våldtäkter inträffar gäller det därför att från grunden ändra pojkars och mäns attityder. De pojkar som växer upp idag måste få klart för sig att det aldrig, aldrig är acceptabelt att tvinga en kvinna till sex. Det är genom attitydförändringar som vi kan få en verklig förändring på sikt. Så som samhället ser ut idag är det framför allt kvinnan som utsatts för en våldtäkt som känner skam. Genom att pojkar och män diskuterar sin roll i ett jämställt samhälle kan attityden förändras så att de män som begår sexualbrott är de som ska känna skam.

Fokus har länge legat på flickorna, vilket både gjort att ansvaret för mäns våld mot kvinnor indirekt har setts som flickornas problem, och därmed deras sak att lösa. Men detta fokus har även lett till att pojkarna inte fått den hjälp och stöttning de har behövt för att bryta sina egna könsroller.

Det behövs mötesplatser och forum där pojkar och män kan diskutera könsroller. Vilken roll har män för att få ett jämställt samhälle? Vilket ansvar har män för att få ett jämställt samhälle? Det är också viktigt att man medvetandegör föräldrar om hur dagens könsroller begränsar barns, både flickors och pojkars, utveckling och möjligheter. Vad som ovan angivits om att skapa mötesplatser där pojkar och män kan diskutera könsroller bör ges regeringen till känna.

Kriminalisera sexuellt umgänge utan samtycke

Dagens lagstiftning tillåter en man att "ta för sig" om kvinnan inte uttryckligen protesterar. En situation där kvinnan varken gör motstånd eller samtycker men ändå inte är i ett hjälplöst tillstånd måste täckas av sexualbrottslagen.

Givetvis måste den som hävdar att en annan person begått en brottslig gärning också bevisa att just den personen utfört gärningen och att den enligt lag är otillåten. Med andra ord ska åklagaren bevisa att det är den åtalade mannen som begått våldtäkten. Inte sällan medger dock gärningsmannen att han haft sexuellt umgänge med kvinnan, men att "hon varit med på det".

Den man som påstår att kvinnan själv ville ha det sexuella umgänget eller ville utföra de sexuella handlingarna som orsakade skadorna eller förnedrade henne ska tvingas bevisa detta samtycke för att slippa undan straffansvar. I dessa situationer ska det inte vara fråga om mannen förstått att kvinnan inte ville, utan han har bevisbördan för att samtycke fanns.

Förändra bevisbördan så att den man som påstår att kvinnan samtyckt till skador och förnedring, också måste bevisa att så var fallet.

Fel! Okänt namn på

Medhjälpare ska också dömas för våldtäkt

Anta att två personer rånar en bank, en rånare hotar banktjänstemannen och en annan rånare tömmer bankfacken. Båda kommer givetvis att dömas för rån. Men om en kvinna blir våldtagen av två män på motsvarande sätt, det vill säga att en man hotar kvinnan och en annan man utnyttjar henne sexuellt, så blir bara den andra mannen dömd för våldtäkt. Detta bör ändras i lagstiftningen så att båda männen kan dömas för våldtäkt.

Lagstiftningen måste ändras så att både den som utövar våld och den som tvingar till sig sexuellt umgänge kan dömas för våldtäkt.

Ändra straffskalorna

Utöver dessa förslag vill vi uppmana justitieministern att se över straffen för våldtäkt och andra grova sexualbrott. Det är fullkomligt orimligt att en man som till stora delar förstört en ung kvinnas liv kan dömas till endast ett par års fängelse. Straffskalorna på lägst två år och högst sex års fängelse för våldtäkt samt lägst fyra års och högst tio års fängelse för grov våldtäkt är egentligen rimliga. Problemet är att straffskalorna används på ett felaktigt sätt. Alldeles för sällan används den övre hälften av straffskalan. Därför krävs en höjning av minimistraffet för grova sexualbrott.

Översyn av rättegångsbalken

En översyn av rättegångsbalken är befogad eftersom det händer att rättegången är så påfrestande och frustrerande för offret att offret hellre struntar i att våldtäktsmannen blir fälld än att ställa upp i en rättegång. Reglerna om målsägande- och vittnesförhör bör förändras så att dessa kan ske med så lite påfrestningar som möjligt för den förhörde. Det behövs en översyn av rättegångsbalken i syfte att förbättra psykosociala miljön i rättssalen för brottsoffren.

Domstolarna måste bli tydligare på vilka frågor som är irrelevanta för försvaret att ställa. Domstolspersonalen behöver en modern jämställdhetsutbildning för ett bättre bemötande av utsatta kvinnor.

Vad som ovan anförs om åtgärder för att bekämpa våldtäkter bör ges regeringens till känna.

Bekämpa prostitution och handel med människor för sexuella ändamål

Enligt uppskattningar kommer ca 500 000 kvinnor årligen som offer för människohandel till någon av EU:s medlemsstater. Enligt FN blir mellan 700 000 och 2 miljoner människor offer för människohandel varje år. Människohandeln kan ekonomiskt jämföras med den internationella drog- och vapensmugglingen. FN har uppskattat att de kriminella grupperna tjänar cirka 7 miljarder dollar varje år på handel med kvinnor. I Europa har flera länder nyligen legaliserat prostitution. Handel med människor för sexuella ändamål och prostitution är båda delar av samma problem. Handeln med kvinnor och barn är i högsta grad verklighet i Sverige idag. Att detta sker är för att det

Fel! Okänt namn på

finns en efterfrågan, någon är beredd att betala. I kampen för legalisering finns det starka krafter med stora ekonomiska intressen bakom. Därför måste de goda motståndskrafterna mobilisera och ta strid för kvinnors och barns mänskliga rättigheter.

Centerpartiet vill bekämpa prostitution och människohandel, bland annat genom hårdare tullkontroll och ökade befogenheter för tullen, men även genom att offer för människohandel ska ges permanent uppehållstillstånd och att man satsar på forskning för ökad kompetens. Den kanske viktigaste markeringen från samhällets sida är att den som i ond tro haft sexuell umgänge med tvångsprostituerad skall kunna dömas för våldtäkt istället för sexköp som är fallet med dagens lagstiftning. Män som direkt medverkar till att förstöra en annan människas liv skall inte kunna fly från sitt ansvar och skylla allt på människohandlarna. Alla dessa åtgärder har vi motioner om tidigare, bland annat i samband med vår jämställdhetsmotion, och i vår motion på regeringens skrivelse om en nationell handlingsplan för mänskliga rättigheter.

Rättighet till sin egen kropp

Över 20 miljoner illegala aborter sker varje år i världen. Kvinnors möjlighet till fria och säkra aborter är fortfarande mycket begränsad i många länder. Centerpartiet anser att abort ska räknas som en rättighetsfråga och inte som en välfärdsfråga. Sexuell och reproduktiv hälsa bör betraktas ur ett makt- och rättighetsperspektiv för att inte hamna inom ett smalt sjukvårdsfack. I Sverige får aborter endast utföras på kvinnor som är svenska medborgare eller bosatta i Sverige. Enligt den lag som finns idag så gäller följande: om en utländsk kvinna blir gravid i en svensk säng med en svensk man är abort tillåtet, men om en utländsk kvinna blivit gravid i ett hem utanför Sverige tillåter inte lagen att abort utförs här i Sverige.

När det gäller annan sjukvård finns det möjlighet att ta emot människor från andra länder, men inte när det gäller abort. Lagen stoppar kvinnor från länder med strängare lagstiftning att få aborter utförda i Sverige, även om sjukvårdspersonal i till exempel Jönköping utfört aborter på kvinnor från andra länder.

Centerpartiet anser att det är fel att lagen inte tillåter aborter för utländska kvinnor i vårt land och vill tillåta fria och säkra aborter för utländska kvinnor i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

Bekämpa könsstympningen och dess konsekvenser

Allt fler flyktingar kommer till Sverige från länder där könsstympning praktiseras. För att kunna ta hand om dessa kvinnor, och i vissa fall barn, behövs ökad kunskap bland myndighetspersoner och personal inom vården.

Fel! Okänt namn på

Många som kommer från länder där könsstympning praktiseras fortsätter att stympa sina barn, som många gånger är födda i Sverige. I vissa fall sker det på svenskt territorium, i andra fall genom att föräldrarna skickar sina barn till det gamla hemlandet. Centerpartiet anser att en plan måste upprättas för hur vi ska hindra att könsstympning utförs på barn som bor i Sverige. Vad som ovan angivits om åtgärder mot könsstympning bör ges regeringen till känna.

Skapa en quick response-funktion för könsdiskriminerande reklam

Att kvinnor och män dagligen möts av bilder där det egna könet reduceras till ett objekt, eller budskap som cementerar könsroller är inte värdigt ett samhälle vars mål är jämställdhet. Regeringen har tidigare varit inne på att förbjuda sexualiserad reklam. Detta förslag faller av framför allt två skäl, det ena är skyddet av yttrandefriheten och det andra är den godtycklighet och brist på rättssäkerhet som skulle prägla en sådan lagstiftning. Centerpartiet ställer sig därför negativt till att införa en sådan lagstiftning.

Vi menar att dialog och samtal samt en ökad konsumentmakt är en mer framkomlig väg. Som konsument kan du alltid välja att bojkotta en affärskedja eller ett märke som du tycker använder dålig marknadsföring, som exempelvis könsdiskriminerande reklam. Men hur gör du för att välja bort reklamen?

Reklambranschen har inrättat ett etiskt råd, Näringslivets etiska råd dit konsumenter kan anmäla reklam som de anser könsdiskriminerande. Men tyvärr är Näringslivets etiska råd en uddlös organisation som inte fyller någon större funktion.

Centerpartiet vill inrätta ett råd som består av representanter med en bred sammansättning för att få en fördjupad och nyanserad analys av de ärenden som ska granskas. Rådet ska bestå av representanter från medier, såväl ägare som journalister, samt konsumenter och brukare. Majoriteten i detta råd ska bestå av konsumenter. Rådet ska granska både reklam och nyhetsmaterial, liknande Quick Response som granskar medierna ur ett etiskt perspektiv. Vad som ovan angetts om att inrätta ett etiskt råd som granskar reklam och medier ur ett jämställdhetsperspektiv bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 6 april 2006

Annika Qarlsson (c)

Margareta Andersson (c)

Birgitta Carlsson (c)

Birgitta Sellén (c)

Jan Andersson (c)

Kenneth Johansson (c)

Sofia Larsen (c)